БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 168 (8388)
ИЮЛИИН 18
ЧЕТВЕРГ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Политическэ элидхэлнүүдые олоор уншаха

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын, социалистическэ Эхэ ороноо саашадань һалбаруулан бадаруулхын, коммунистическэ байгуулалтын гайхамшаг ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин һэлбэришэгүйгөөр тэмсэжэ байһан мүнөө үедэ олониитэ арад зоной дунда политическэ хүдэлмэри улам үргэдхэхэ шухала байһаниинь элитэ. Ажалша ниитын ушар ёһоо һайса мэдэхэ байха бүринь илалтамнай улам ехэ байха, коммунизмын замаар манай орон улам түргэнөөр дабшаха байна. Манай гүрэн тухайда хэлэхэ зуураа, В. И. Ленин иигэжэ тэмдэглээ бэлэй: «Бүхы юумэ олониитэ зоной мэдэхэ, хамаг юумые ойлгохо, хамаг юумэндэ ушар ёһо мэдэжэ хандадаг байха бүри гүрэн гээшэ хүсэтэй байха юм».

Тиимэ дээрэһээ манай парти ажалшадтай холбоо барисаагаа саашадань бэхижүүлхэ, тэдэнэй коммунистическэ ушар ёһо мэдэсые улам дээшэлүүлхэ, политическэ ба ажалайнь эдэбхи хэшээлые бүри ехэ болгохо зорилго табина. Тиин партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бүхы арга методүүдые хэрэглэн, ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгые улам һайжаруулха зорилготой. Хүдэлмэришэн ба колхозник, советскэ хүн бүхэн орон доторхи, мүн уласхоорондын шухалын шухала событинуудтай хододоо танилсанхай, коммунистическэ байгуулалтын хойшолуулагдашагүй зорилгонуудые һайтар мэдэхэ байха зэргэтэй.

Ажалшадай дундахи ойлгуулламжын хүдэлмэриие улам һайжаруулхын тула агитационно-ниитын хүдэлмэриин нэгэн шухала арга нүхэсэл байһан политическэ элидхэлнүүдые үргэн ниитэ хүн зоной дунда саг үргэлжэ үнгэргэжэ байха хэрэгтэй.

Зүгөөр манай олонхи хүдөө нютагуудта ямар нэгэн һайндэртэй дашарамдуулагдан элидхэл хэгдээд лэ, харин юрын сагта колхознигуудай, совхозуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ политическэ элидхэл угаа үсөөн хэгдэдэг гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Кяхтын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Яруунын ба бусад зарим аймагуудай олонхи колхозуудай гэшүүдэй суглаанууд дээрэ энэ жэлдэ политическэ элидхэл тон үсөөнөөр хэгдээ гэхэдэ болохо байна. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй Хэжэнгын айкомой пропаганда ба агитациин таһаг ажалшадай дунда энэ жэлдэ хэды политическэ элидхэлэй хэгдэһые хүсэд бүридхэжэ абаагүй, айкомойнгоошье элидхэлшэдэй хүдэлмэриие өөдтэй һайнаар ударидадаггүй байха юм.

Мүн Сэлэнгын, Яруунын аймагуудые абажа үзэбэл, эндэхи ажахын хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа колхозуудай түрүүлэгшэнэр, МТС-үүдэй директорнүүд колхозуудай гү, али механизаторнуудай суглаан дээрэ политическэ элидхэл огто хэдэггүй юм. Теэд партиин айкомууд ажалшадай дундахи политическэ хүдэлмэридэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэһэн шанга эрилтэ табидаггүй. Энэ дутагдалнуудтай саашадаа эбсэжэ байхын аргагүй.

Зарим хүдөө колхозуудые, МТС-үүдые абажа үзэхэдэ, аймагай центрһээ хүнүүд ерэжэ, манда лекци, элидхэл хэнэ бэзэ гээд хүлеэгээд һуужа байдаг ушар бии. Мүнөө колхоз, МТС бүхэндэмнай эрдэм һургуулитай, политическэ бэлэдхэлтэй хүнүүд — хүдөөгэй интеллигенци: багшанар, хүдөө ажаһын мэргэжэлтэд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд бии ха юм. Тэдэнэр бэлдээл һаа, политическэ элидхэл хэжэ ядаха бэшэл. Тиимэ дээрэһээ ажалшадай дунда политическэ элидхэлнүүдые хэхэ хүдэлмэридэ хүдөөгэй интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулха шухала. Зүгөөр өөһэдынгөө хүсөөр политическэ һайн элидхэл эмхидхэжэ шадахагүй газарта партиин айком туһаламжа үзүүлхэ уялгатай байһаниинь арсалтагүй.

Партийна комитедүүд политическэ элидхэлнүүдэй удха түгэлдэр байлгадань онсо анхаралаа хандуулха уялгатай. Бэлэдхэгдэһэн элидхэлнүүдые зарим ушарта зүбшэн хэлсэжэ, алибаа ажаглалта һанамжануудые оруулдаг, заһабариин хэрэгтэй байбалнь заһадаг байха шухала.

Хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ партийна хүдэлмэрилэгшэд, советско-профсоюзна ба комсомольско эдэбхитэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, политическэ элидхэлнүүдые тэдэнэр саг үргэлжэ хэдэг байха зэргэтэй.

Мүнөө манай советскэ орон Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин болоһоор 40 жэлэй алдарта ойдо бэлэдхэжэ байна. Советскэ Союзай Коммунистическэ парти болбол КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын, дайн сэрэгэй аюулые зайсуулхын, гүрэнүүдэй зэргэ амгалан ажаһуухын, арадуудай хоорондо хани барисаа дэлгэрүүлхын, социалистическэ лагериие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхын, оронойнгоо промышленностиие хүтэлбэрилхэ хэрэгые улам һайжаруулхын, хүдөө ажахыгаа эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөн дэбжээхын, орон доторoo эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг ехэ болгохын, гэр байрануудые олоор барихын, союзна республиканууудай эрхые бүри ехэ болгохын, национальна культурые һалбаруулан бадаруулхын, олониитэ арад зоной үүсхэл эдэбхиие али болохоор хүгжөөхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна. Манай партиин энэ гайхамшаг тэмсэл тухайда үргэн ниитэ ажалшадта тодо һайнаар хөөрэжэ үгэхэ, КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые арад зондо гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха гээшэ бүхы партийна организацинуудай, бүхы пропагандистнуудай, элидхэлшэдэй, агитаторнуудай шухалын шухала зорилго болоно.

Советскэ партийно-правительственна делегаци Чехословакида айлшалжа байна

МОСТ, июлиин 15. **(ТАСС-эй—ЧТА-гай тусхай корреспондентнүүд).** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Украинын КП-гэй ЦК-гэй секретарь С. И. Иващенко, СССР-һээ Чехословакида байдаг Посол И. Т. Гришин составтай советскэ партийно-правительственна делегациин бүлэг гэшүүд, мүн тэдэнэртэй хамта ябалсаһан Чехословацка Республикын Правительствын түрүүлэгшэ В. Широкий, Гүрэнэй түсэблэлгын управлениин түрүүлэгшэ О. Шимунек КПЧ-гэй ЦК-гэй секретарь Б. Келер, профсоюзуудай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ Ф. Зупка, барилгын асуудалаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. Шлехта гэгшэд мүнөөдэр Мост городоор ба Мостецкэ областёор ябаба.

Прагаһаа Мост город хүрэтэрхи 160 километрын замда советскэ айлшадые городууд болон тосхонуудай һуурин зон халуунаар угтаа. Кладно гэжэ нүүрһэшэдэй городой ойрохи шоссе харгын уулзуур дээрэ энэ городой олон зуугаад нүүрһэшэд, металлургнууд, мүн Лидипе гэжэ тосхоной ба бусад тосхонуудай һуурин зон сугларaa. Тэдэнэр советскэ партийно-правительственна делегациин, Чехословакиин парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй һуужа ябаһан машинануудые тойрожо, айлшадые амаршалһан ба дурасхаалай бэлэгүүдые үгэһэн байна.

Советскэ партийно-правительственна делегациин, Чехословацка Республикын парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй ябажа гараһан бүхы городууд ба тосхонууд үнгын сэсэгээр гоёогдоһон, чехословацка болон советскэ тугуудаар шэмэглэгдэһэн байгаа. Мост городойхид илангаяа халуунаар угтаба.

Мост город ба Мостецкэ район Устецкэ областьдо ородог. Энэ область Чехословакиин ехэ областьнуудай нэгэн юм.

Советскэ айлшад «Обранце миру» («Эб найрамдал хамгаалагшад») гэжэ боро нүүрһэнэй шахтада ерэбэ. Эндэ советскэ айлшадые, Чехословацка Республикын парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые олон мянган нүүрһэшэд халуунаар угтаа. Эндэ сугларагшадай нэрэһээ Коммунистическэ партиин Устецкэ областной комитедэй нэгэдэхи секретарь О. Воленик үгэ хэлэбэ.

Н. А. Булганин харюугай үгэ хэлэжэ, советскэ делегациие халуунаар угтаһанайнь ба советскэ арад тушаа амаршалгын халуун үгэнүүдые хэлэһэнэйнь түлөө эндэ сугларагшадта баясхалан хүргөө. Мүнөөдэр Пльзень городто ошоһон Н. С. Хрущевой гуйлтаар, мүн делегациин бусад гэшүүдһээ Н. А. Булганин халуун амаршалга нүүрһэшэдтэ хүргөө. Советскэ ба чехословацка арадуудай хоорондохи бата бэхи, эбдэршэгүй хани барисаае сахия гэһэн уряагай үгэнүүдые хэлээд, тэрэ үгэеэ дүүргэбэ.

«Обранце миру» шахтын директор И. Гойдар советскэ айлшадта, Чехословакиин парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ шахтынгаа амжалтанууд тухай, тэрэнэй хүдэлмэришэд тухай хөөрэжэ үгөө.

Н. А. Булганин, О. И. Иващенко, И. Т. Гришин гэгшэд тон ехэ стадионой шэнжэтэй гүнзэгы малталгые, «Обранце миру» гэжэ шахтые хараба.

Партийно-правительственна делегациин гэшүүд, Чехословакиин парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүүрһэшэдтэй халуунаар амаршалалдаад, эндэ ойрошог байһан Сталинай нэрэмжэтэ химическэ завод худар ошобо. Заводой үүдэндэ советскэ айлшадые хүдэлмэришэд олоороо тойрон угтажа, тон баяртайгаар амаршалаа.

Заводой директор В. Плехач завод тухайгаа, эндэ бэелүүлэгдэдэг үйлэдбэриин процессэй схемэ тухай айлшадта хөөрэжэ үгэбэ. Айлшад нүүрһэ болбосоруулдаг цех, газай цех болон бусад цехүүдые харaa.

Заводые гол түлэб хаража дүүргэһэнэйнь һүүлээр механическа цех соо митинг боложо, заводой партийна организациин түрүүлэгшэ, заводской комитедэй түрүүлэгшэ үгэнүүдые хэлэһэн байна. Н. А. Булганин харюугай үгэ хэлэбэ.

Удаань партийно-правительственна делегациин гэшүүд ба тэдэнэртэй хамта ябалсагшад Теплице гэжэ курортно городок ошобо. Эндэ Коммунистическэ партиин Устецкэ областной комитет советскэ партийно-правительственна делегациин хүндэлэлдэ обед хэбэ. Обед хани халуун оршон байдалда үнгэрөө. Делегациин гэшүүдтэ дурасхаалай бэлэгүүд барюулагдаа. Хани халуунаар угтаһанайнь түлөө Н. А. Булганин баясхалан хүргөөд, Устецкэ областиин ажалшадта амжалта хүсэбэ.

Ороной промышленна центр Пльзень городто

ПЛЬЗЕНЬ, июлиин 15 **(ТАСС-эй—ЧТА-гай тусхай корреспондентнүүд).** СССР-эй партийно-правительственна делегациин гэшүүд нүхэд Н. С. Хрущев, Н. С. Патоличев, В. В. Гришин, мүн тэдэнээр хамта ябалсаһан Чехословацка нүхэдүүд А. Новотный, Р. Барак, Я. Доланский, В. Давид, И. Плойгар, Я. Вошаглик гэгшэд мүнөөдэр Чехословакиин томо промышленна центр Пльзень город ерэбэ.

Прагаһаа Пльзень ошоһон бүхы замдань советскэ айлшадые ажалшад халуунаар угтан амаршалаа.

Пльзеньскэ областиин хилэ дээрэ советскэ айлшадые ба тэдээнтэй суг ябаһан чехословацка нүхэдые областиин хүтэлбэрилэгшэд угтаба.

Машинанууд город соо орожо ерэбэ. Городой центральна талмай дээрэ 90 мянган ажалшад сугларанхай. Богонихон митинг эхилжэ, КПЧ-гэй Пльзеньскэ областной комитедэй нэгэдэхи секретарь Я. Глина айлшадые амаршалба.

Митингдэ сугларагшад советско-чехословацка хани барисаанай, социалистическэ оронуудай арадуудай эбдэршэгүй, бата бэхи хани барисаанай хүндэлэлдэ нэрьесэ альгаа ташажа, Н. С. Хрущевой үгые угтаба.

Пльзеньскэ областной национальна комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Пельнарж митинг хааба.

Советскэ делегадууд ба чехословацка нүхэд городой үйлсөөр ябаад, Европа соо томо машина бүтээлгын заводто — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ заводто ерэбэ.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ завод гэхэ гү, али зүбөөр нэрлэбэл хэдэн бүлэг заводууд (анхан Шкодой заводууд байһан) бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ юм. Дэлхэйн хоёрдохи дайн болотор энэ завод Шнейдер—Крезо гэжэ французска сэрэгэй-промышленна концерндэ мэдэлтэй байһан юм. Гитлеровскэ эзэмдэлгын үедэ Герингын концерн гэжэ нэрэтэй болоһон байгаа.

Дайнай дүүрэхэһээ оройдоо хэдэхэн үдэр урда тээнь американска ба английска авиаци заводто добтолжо, промышленна объектнүүдэй 70 процентһээ ехыень тэһэлһэн байна.

Пльзениин ажалшадай баатарлиг габшагайгаар ажаллаһанай ашаар тус завод оройдоо гансахан жэлэй турша соо һэргээн бодхоогдоо. Тиин, 1948 ондо үйлэдбэриингөө дайнай урда тээхи хэмжээндэ хүрэһэн байха юм. Нэгэдэхи табанжэлэй (1948—1953 онуудай) үедэ завод гурба дахин ехээр промышленна продукци гаргадаг болоо. 1951 оной декабрь соо заводой коллективэй үүсхэлээр тэрээндэ В. И. Ленинэй нэрэ олгогдоһон байна.

Мүнөө В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ завод хадаа эрхим дээдэ техническэ культуратай тон ехэ предприяти мүн. Эндэ олон мянгаад хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ажалладаг. Өөрын металлургическа базатай байһан туладаа тус завод хүндэ машина бүтээлгын ба хүндэ электротехникын эгээн орёо продукци бүтээн гаргана.

Советскэ делегадууд заводой цехүүдээр, үйлэдбэриин байшангуудаар ябажа харaa. Европа дээрэхи энэ томо машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд ба алба хаагшад айлшадые аргагүй баяртайгаар, халуунаар амаршалан угтаба.

Нүхэр Н. С. Хрущев заводой хүдэлмэришэдтэй хани ёһоор хөөрэлдөө.

Заводые хаража дүүргээд, советскэ делегадууд хүдэлмэришэдөөр халуунаар үдэшэгдэн, бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ Пльзеньскэ пивын завод ошобо. Эндэ КПЧ-гэй областной комитет, областной национальна комитет, КПЧ-гэй Пльзеньскэ горком нүхэдэй ёһоной обед үнгэргөө. Пльзеньскэ областной национальна комитедэй түрүүлэгшэ Я. Пельмарж, Радын городской национальна комитедэй түрүүлэгшэ, КПЧ-гэй городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Я. Самка, Н. С. Хрущев гэгшэд богонихон үгэнүүдые хэлээ.

Тэрэнэй һүүлээр делегациин гэшүүд Бушовицеда байдаг хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативта ошоһон байна.

Чехословакиин Республикада СССР-эй партийно-правительственна делегациин ерэһэн тухай хамтын коммюникедэ гар табилга

ПРАГА, июлиин 16. **(ТАСС-ЧТА-гай тусхай корреспондентнүүд)** Мүнөөдэр Москвагай сагаар 12 час 03 минутада Чехословакиин Республикада СССР-эй партийно-правительственна делегациин ерэһэн тухай хамтын коммюникедэ гар табилга Прагын градта болобо. СССР-эй партийно-правительственна делегациин зүгһөө КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев коммюникедэ гар табяа. Чехословакиин Республикын партийно-правительствын делегациин зүгһөө КПЧ-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр А. Новотный коммюникедэ гараа табяа.

Коммюникедэ гар табилга дээрэ Советскэ болон Чехословакиин партийно-правительственна делегацинуудай гэшүүд, Чехословакиин Республикын партийна, гүрэнэй ажал-ябуулагшад байлсаба.

Түнхэнэйхид алдуугаа дахин дабтана

Аймагай колхозуудай адууһа малай ашаг шэмэ үшөөл бага зандаа. Һүүлшын хэдэн жэлэй туршада түнхэнэйхид малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула хэды ехээр оролдобошье һаань, өөдтэй аша үрэ гаранагүй. Аймагай зарим колхозуудта малай ашаг шэмэ дээшэлнэгүй, харин бүри доошолно. Тиихэдэ адууһа малай, илангаяа түл түрэсын олоороо гарзалха ябадал усадхагдаагүй, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ мал ажалай продукци тон багаар абтана. Иимэ хангалтагүй байдалай гол үндэһэн шалтагаан хадаа тэжээлэй базын жэл бүхэндэ муу байдаг дээрэһээ болоно.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ тэжээлэй ехэ дутамагһаа боложо аймагай зарим колхозуудта үбэлжэлгын һүүл тээ мал хооһоор шахуу, ганса бэлшээреэр ябаа юм. Үнеэн бүридэ 1,5—2 тонно силос дарагдаһан аад, үбэлжэлгын түрүүшын һарада дууһашоо һэн. Үбһэн, концентрированнэ тэжээлэй дуталдахаһаа гадна солоомоншье хүртөөгүй юм.

Теэд тохёолдоһон энэ бэрхэшээлтэй байдалһаа түнхэнэйхид бэедээ бодото тобшолол хэжэ һургаал абаагүйнь ехэ гэмшэлтэй. Юуб гэхэдэ, эндэ тэжээлэй үнэтэ культура болохо кукурузые үшөөл тоодоггүй зангаараа. «Бага газарта таряад, баян ургаса абаһан дээрэ» гэжэ түнхэнэйхид ямаршье үндэһэгүйгөөр тарилгынгаа талмайе ехээр бага болгожорхёо юм. Теэд түнхэнэйхидэй хэлэһэн үгэ хэрэг хоёрынь тад ондоо. Бага газарта таряад, баян ургаса абахабди гэһэн аад, үнэндөө гектар бүриһөө дунда зэргээр оройдоо 100 центнер кукурузын ногоон эшэ абахаар түсэб соогоо хараалаанхай. Хэрбээ энээгээрынь тоолоходо, үнеэн бүридэ миил 5—6 тонно силос хүртэхэ, харин гахай, хониндо хүртэхээр бэшэ.

Мүнөө колхозуудай полинууд дээрэ ехэ шэнгэн аад, тулюур, өөдөө ургажа үндысэгүй кукурузын ногоон эшэнүүд бултайнхай. Гэбэшье, ургасын хойноһоо ямаршье харууһан хэгдэнэгүй. Тиихэдэ энэ кукурузын үрэһэн Краснодарска хизаарһаа асарагдаһан аад, гарасынгаа талаар шанар муутай үрэһэн байшоо. Теэд эндэхи колхозуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд кукурузынгаа ургасын хойноһоо онсо анхарал хандуулжа, харууһа һайнаар эмхидхэхэ ёһотой байбашье, һанаа амар юушье хээгүй һуужа байһаниинь гайхалтай.

Жэшээлхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 77 гектар газарта кукуруза тариһаниинь, мүнөө яһала һайнаар гаража байбашье, буртаг үбһэндэ дарагдажа байна. Зарим газартаа кукурузын гараһан эшэ харагдахаяа болитороо буртаг үбһэндэ дарагдашоо. Иигэжэ ургасын үбһэ ногоондо дарагдажа байһаниие мэдэжэ байгаад, тус колхозой агроном нүхэр Намжилов саг соогоо ургасын хойноһоо харууһа эмхидхээгүй байхаһаа гадна харууһа хэхэ гэһэн колхозой правлениин хэмжээ-ябуулгануудта эсэргүүсэнэ.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ, «Путь Ленина», «Победа» колхозуудай кукурузын ургаса буртаг үбһэндэ дарагдажа байна. Харин тиихэдэ Хэрэнэй МТС-эй дирекци (директорынь нүхэр Антоненко) ургасын хойноһоо харууһа хэхэ эгээл таатай үедэ механизаторнуудаа хэдэн үдэрэй амаралтада табижархинхай.

Тус МТС-эй харьяата нэгэшье колхоздо ургасын ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэнэгүй, нэмэлтэ тэжээл үгтэнэгүй. Энэ зангаараа байбал кукурузын мүртэй ургаса абтахагүй болоод байна. Аймагай колхозуудта гансашье кукурузын ургасын хойноһоо бэшэ, харин хартаабхын ургаса харууһалагданагүй.

Түнхэнэй гол нугада намагжаһан газар, ойн соорхой талмайнууд элбэг юм. Мүнөө эдэ газарта үбдэг тулама үбһэ ногоон, ожорһон ургашанхай. Теэд үбһэнэй түлэг хүдэлмэриин жэгдэржэ эхилтэр энээниие сабшажа, нэгэшье колхоз эртын силос дарахые оролдоогүй.

Малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ шухала үүргэ эзэлхэ силос даралгада энэ аймагай колхозууд тон муугаар бэлэдхэнэ. Энэ жэлдэ түсэбэй ёһоор 25 мянган тонно ногоо багтааха силосэй барилга шэнээр түхеэрхэ зэргэтэй. Энэ барилгые һарын болзор соо дүүргэхын тула июниин 15-һаа барилгын тусхай һара соносхогдоһон байгаа. Теэд мүнөө сагай үнгэржэ байбашье, эндэхи колхозууд силоснэ барилгые шэнээр эхилээдүй, харин хэрэгһээ гарашаһан хуушан нүхэнүүдээ заһабарилжа байна. Жэшээнь, «Знамя» колхоз үнеэн бүридэ 10 тонно, хонин бүридэ 2 центнер силос хүртэхээр хараалжа, хамтадаа 3 мянган тоннын багтаамжатай силоснэ барилга шэнээр хэхэ, мүн мянга хахад тоннын багтаамжатай хуушан траншей нүхэнүүдые заһабарилха ёһотой байһан юм. Теэд мүнөө тус колхоз шэные барижа захалаагүй, харин силос дарахын аргагүй болошоһон муу нүхэнүүдээ заһабарилжа байна.

— Манда хуушан нүхэнүүднай хүрэхэ. Шэные барихагүйбди. Ургасын бага байха хада ехээр бариад юу хэхэбибди, — гэжэ тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Таханов һэнгэргүйгөөр мэдүүлнэ. Энэ түрүүлэгшэдэл адли иимэ гээгдэнги һаналые «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Холбоев, «Победа» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Федоров, «Красный пахарь» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Байбородин гэгшэд баһал баримтална.

Силоснэ барилгын һара соносхогдохоһоо урид партиин Түнхэнэй айком, аймгүйсэдком хуушан түхеэрэлгэнүүдэй модон ханыень абажа, шулуугаар һэлгэхэ, барихадаа гансал шулуун ханатай траншей болон яамануудые бариха гэжэ МТС-эй дирекци болон колхозуудай правленинүүдые уялгалһан юм. Теэд энэ өөһэдынгөө шиидхэбэриин бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэнгүй, саарһан дээрэ үлэжэ байһаниие мэдэжэ байгаад, партиин айком ба аймгүйсэдком ямаршье хэмжээ абанагүй.

Мүнөө саг ошожо байна. Гээгдэгшэдые саг хүлеэдэггүй. Тиимэ тула түнхэнэйхид эдэ хэлэгдэһэн дутагдалнуудаа дары усадхажа, адууһа малдаа бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл ехээр абахын түлөө оролдолго гаргахаар болоо.

Н. Бадмаин.

Советскэ Союзай Партийно-правительственнэ делегациин Прагаһаа мордолго

ПРАГА, июлиин 16. (ТАСС). Нютагай сагаар 12 час 40 минутада Советскэ Союзай Партийно-правительственнэ делегациин гэшүүд, тэрэшэлэн Чехословакиин республикын парти, правительствын гэшүүд Рузинска аэродром тээшэ ошобод. Аэродром дээрэ сугларһан хэдэ мянган прагынхид нютагаа бусахаяа байһан советскэ айлшадые, тэдэниие үдэшэжэ ябаһан Чехословакиин республикын парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые хүндэлэн ехээр альга ташаба. «Советскэ Союз мандаха болтогой! Советскэ Союзтай хэтэ мүнхэдөө хамтабди!» гэһэн үгэнүүд дуулдана.

Советскэ болон Чехословакиин гимнн үүдэй аялга хүгжэм соностоно. Хүндэлэлэй харуулай начальнигай нүхэр Хрущевто рапорт үгэһэнэй һүүлдэ, нүхэд Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин, А. Новотный, В. Широкий хүндэлэлэй харуулай урдуур гарана. Һүүлээрнь нүхэд Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин, Советскэ Союзай Партийно-правительственнэ делегациин гэшүүд дипломатическа корпусой гэшүүдтэй гараа барисалдана. Прагын пионернүүд делегациин бүхы гэшүүдтэ, мүн Чехословакиин парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ баглаа сэсэгүүдые барюулба. Удаань Советскэ партийно-правительственнэ делегациин гэшүүд Чехословакиин республикын парти, правительствын гэшүүдтэй мордолгонойхиие гараа барисалдан амаршалба.

Нютагай сагаар 13 час 30 минутада «ТУ-104» самолёт аэродромой талмайһаа дэгдэжэ, Москва тээшэ шэглээ.

Советскэ Союзай Партийно-правительственнэ делегаци Москва бусажа ерэбэ

Июлиин 16-да хахад үдэрэй хойно Советскэ Союзай Партийно-правительственнэ делегаци—КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо Н. С. Патоличев, Украинын КП-гэй ЦК-гэй секретарь О. И. Иващенко, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин Прагаһаа Москва бусаба.

Тус делегаци Чехословакиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй болон Чехословацка Республикын правительствын уряалаар Чехословакиин республикада айлшалжа ерэбэ.

Советскэ Союзай Партийно-правительственнэ делегациие угтахын тулада Москвагай ажалшад Внуковска аэродром дээрэ сугларба. Нүхэд А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, О. В. Куусинен, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, М. Г. Первухин, СССР-эй Министрнүүд, Центральна ведомство болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, хэдэн министерствонуудэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд делегациие угтаба.

Ондоо гүрэнүүдтэ айлшалхаяа ошожо ябаһан Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин, Вьетнамай ажалшадай партиин центральна комитедэй политбюрогой гэшүүн Хоанг Ван Хоан болон ДРВ-гэй делегациин бусад гэшүүд Партийно-правительственнэ делегациие мүн лэ угталсаба.

Делегациие угтагшадай дунда Чехословакиин посольствын гэшүүд, СССР-тэ байдаг хариин гүрэнүүдэй дипломатическа түлөөлэгшэдэй хүтэлбэрилэгшэд, советскэ болон хариин гүрэнүүдэй журналистнууд байлсаба. (ТАСС).

Спортын ордондо болоһон столицын ажалшадай митинг

Лужникидахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ стадион... Сценэ дээрэ баглаа сэсэгүүдэй дунда Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, ажалшадай агууехэ вождь В. И. Ленинэй портрет харагдана.

Чехословакиин республикада айлшалжа ерэһэн СССР-эй Партийно-правительственнэ делегациин бусалганда зорюулагдаһан митингдэ хабаадалсахаяа Москвагай олон мянган ажалшад эндэ ерэнхэй. Митингдэ хабаадалсагшад бүхы советскэ хүнүүдтэл адли советскэ хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай Чехословаки ошожо ерэһэниие халуунаар һайшаан дэмжэбэ. Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин болон делегациин бусад гэшүүдэй, тэрэшэлэн нүхэд А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, О. В. Куусинен, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, М. Г. Первухин, Вьетнамай Демократическа республикын президент Хо Ши Минэй президиумдэ гарахадань митингдэ хабаадалсагшад альга ташан амаршалба.

КПСС-эй МГК-гэй секретарь И. Т. Марченко митинг нээбэ.

Москвагай бага литражна автомобиль гаргадаг заводой слесарь М. И. Кузнецовто үгэ үгтэбэ. Москвагай интеллигенциин зүгһөө уранзохёолшо Ф. И. Панферов үгэ хэлэбэ. Удаань «Парижская коммуна» фабрикын хүдэлмэришэн — В. С. Орловада үгэ үгтөө.

Советскэ Союзай компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев трибунада гарахадань митингдэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганин үгэ хэлээ.

Президиумэй түрүүлэгшын тус митинг дээрэ Вьетнамай Демократическа Республикын Президент нүхэр Хо Ши Минэй байлсаһаниие соносхоходонь, хүнүүд мүн лэ ехээр альгаа ташаба.

Нүхэр Хо Ши Мин үгэ хэлэхэ зуураа, митингдэ хабаадагшад болон советскэ арадта халуун баяр хүргэбэ.

(ТАСС).

„КОММУНИЗМ" КОЛХОЗДО

КОЛХОЗОЙ ҺУУРИН ТАНИГДАХААР БЭШЭ БОЛОО

Колхозой тосхон һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ болбосон түхэлтэй болојо байна. Үргэн шоссе харгын хоёр талаар сайбалзан байгаа шэнэ гэрнүүдэй сонхонууд электрын галаар гэрэлтэн аяар холоһоо харагдана.

Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада 10 гаран колхознигууд өөһэдтөө шэнэ гэрнүүдые барижа ороо. Тэдэнэй барилга хэхэдэ колхоз ехэ туһаламжа үзүүлдэг байна. Мүнөө тэндэ больницын, почтын байшангууд баригдажа эхилээ.

Ажаһуудалай, ниитын барилгануудһаа гадна эндэ малай байра олоор баригдана.

ҺУРАГШАДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Үльдэргын дунда һургуулиин һурагшад ба багшанар шефтээ абаһан энэ колхоздо ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Энэ хабар ахалагша классай һурагшад 25 гектар талмай дээрэ кукуруза гараар тариһан байна. Тиин тэдэнэр тарилгаяа квадратно-гнездовой аргаар тон һайн шанартайгаар хэжэ, колхозой правлениин зүгһөө баясхаланда хүртөө һэн.

Һурагшад һуралсалайнгаа жэл амжалтатайгаар дүүргээд, хонидой нооһо хайшалалгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Мүнөө тэдэнэр үбһэ хуряалгада ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЭ МАШИНАНУУДЫЕ АБАНА

Колхоз хүдөө ажахын ба бусад машинануудые абажа, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 2 автомашина, хэдэн сенокосилканууд абтаа һэн. Тиин энэ жэлдэ үшөө 2 автомашина, 7 сенокосилка, хартаабха хуряадаг машина, бензовоз, «универсал» трактор абтаа.

Ж. Жанчипов.

Колхозуудта зүжэг харуулагдана

Бурят-Монголой гүрэнэй бурят драмын театрын артистнар Яруунын аймагай колхозуудаар ябажа, зүжэг наада харуулна.

Һаяхан тэдэнэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Ц. Шагжинай зохёоһон «Түрүүшын жэл» гэжэ зүжэг харуулаа. Артистнарай табиһан зүжэгые холын гүүртын һаалишад, колхознигууд үбгэн залуугүй ехэ һонирхолтойгоор хараһан байха юм. Колхознигууд БМАССР-эй арадай артист В. Халматовай, РСФСР-эй габьяата артист Ч. Гениновэй, артист С. Рабсаловай бэлиг шадабариие онсолон тэмдэглэбэ.

Зүжэг харагшад артистнарта ехэ баясхалан хүргэһэн, сагүргэлжэ хүдөө нютаг ерэжэ байхыень хүсэһэн байна.

А. Эрдынеев, колхозник.

*Бурят-Монголой Экономическа районд*о

Республикынгаа ашагта малтамалнуудые элбэгээр хэрэглэхын түлөө шангаар тэмсэ...

Алташадай амжалта

Республикымнай холын аймагуудай нэгэн Баунт ан гүрөөлөөр, алтааршье баян. Жэл бүхэндэ олон зуу мянган түхэригэй ангай арһан, ашагта малтамал гүрэндэ тушаагдана.

Бурят-Монголой Экономическа районой Совнархозой мэдэлдэ ороһон Ципиканай алтанай прийскын управлени аймагайнгаа экономикодо ехэхэн һуури эзэлдэг байна. Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, тус управлениин алта малтагшад зунайнгаа сезониие хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр захалба. Тэндэхи алташад хамагһаа түрүүн алта малтадаг драга гэжэ ехэ машинаяа зунай сезондо хүдэлгэжэ эхилбэ.

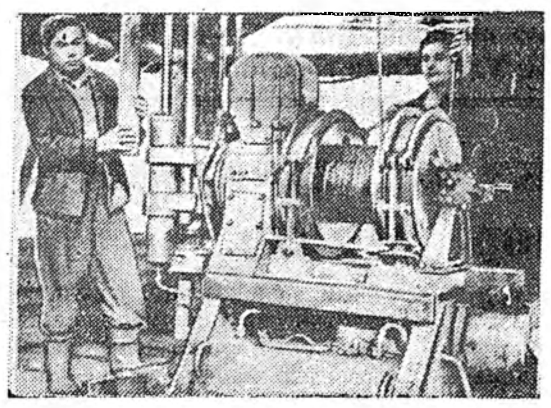
Июль һарын эхинһээ прийскэнүүдэй полигонуудта алта угаалга үргэнөөр ябуулагдана. Маловско, Карафтит, Федоровско прийскэнүүдэй коллективүүд зунай сезоной түрүүшын үдэрһөө амжалта туйлажа эхилээ. Михайловска участогай механик нүхэр Очиров уралан нарижуулгын дурадхал зохёожо, драгынгаа транспортёрые ута болгобо. Тиигэжэ малтагдаһан шоройе ехээр хаяулха арга олгоо. Тэрэшэлэн Варваринска участогай механик нүхэр Лушин гараар эрьюулэгдэдэг лебёдкын канадые шэнэдхэн хубилгажа, бүтээсыень ехээр дээшэлүүлбэ.

— Республикынгаа совнархозой мэдэлдэ управленимнай һая ороо. Теэд түрүүшын үрэ харагдаба—, гэжэ механик нүхэр Лушин хөөрэнэ.— Урдань үйлэдбэриин юрын асуудалнуудые шиидхэхын, өөһэдөө мэдээд хэхын орондо аяар Москва хүрэтэр элдэб саарһа, телеграмма эльгээдэг байгаабди. Теэд тэрэмнай хэдэн һараар унжагайрдаг һэн. Мүнөө управлени дээрээ шиидхээд, малтагдаха газарай торфотой хүрьһые бульдозероор хуулажа хаядаг болообди. Тэрэ газар наранда түргээр гэдэжэ, малтахада бэлэн болоjо үгэнэ. Урдань энэ ушарта түлишэ ехээр гаргагдаха гэхэһээ эхилээд элдэб шалтаг дээрэһээ хэлэдэг байгаа. Промышленностиин хүтэлбэриие иигэжэ шэнэ гуримда оруулһан партиингаа үүсхэлэй һайшаалтай байһаниие энээхэн баримта дээрэһээ харанабди. Энэ шухала хэмжээе буруушааһан партида харша Маленковой, Кагановичын, Молотовой бүлэгэй сохигдоһондо бидэнэр баясанабди..

Горно инженер Б. Тогочиевай үүсхэлээр Федоровско участогай шахтаһаа гаргагдаһан алтатай элһэ угааха скруббер гэжэ машина ашаглагдадаг болоо. Тэрэнэй ашаар алтанай жэжэ бутархайтай элһэн миин орхигдохоёо болёо. Иигэжэ Ципиканай управлениин алта малтагшад алдарта Октябриингаа һайндэрые ажалай амжалтаар угтахын түлөө шангаар тэмсэнэ.

П. Казаринов.

Баянголой геологууд

Геологуудай Баянголой пунктын газар нүхэлдэг машинын хүдэлмэрилэгшэд Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад даалгабаряа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мастер И. Марков (баруун гарһаа) «ЗИФ-300» маркын станогые хүдэлмэридэ бэлэдхэжэ байна.

Закаменай аймаг ашагта малтамалнуудаар гансахан республика дотороо бэшэ, харин Зүүн Сибирь дотор эгээл баян районуудай нэгэн мүн. Үнэтэ металлнуудай нэгэн болохо вольфрам, молибден гэдэг эндэһээ олохон жэлдэ малтан абтажа, оронойнмай промышленностьда эльгээгдэнэ.

Энэ аймагай газар дайдын ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохо талаар ехэ хүдэлмэри эрхилэгдэнэ. Баянголой пунктын геологууд шулуу нүүрһэ бэдэрэлгээ амжалтатайгаар дүүргэжэ, шэнэ уурхайнуудые байгуулха арга олгобо. Мүнөө тус пунктын геологууд Хамар-Дабаанай хормойдо «Сангино» гэжэ нэрэтэй посёлок байгуулаад, ашагта малтамал бэдэрэлгээ үргэдхэжэ байна. Тэндэнь геологуудай байха хэдэн гэрнүүд баригданхай.

Геологуудай Баянголой пунктын хүдэлмэришэд Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи... гээр хабаадалса... түсэбөө болзорһоо... урид дүүргэхын ... лөө тэмсэжэ бай... Газар нүхэлдэг ... ровой машинын ма... тернууд нүхэд Ц... кин, Марков, Д... баков гэгшэд һ... бүриингөө даал... бариие ходо... үлүүлэн дүүргэ... Тэрэшэлэн хүдэл... ришэд нүхэд Цы... ков, Долсонов, Ф... ральский болон б... сад һайнаар хүдэ... мэрилжэ, мүрыс... нэй түрүү зэрг... ябалсана.

Б-М. Базаров фото — текст.

Газар доро түрүүшынхеэ хүдэлмэрилжэ эхилбэ

Галуута-Нуурай рудоуправлениндэ шэнэ шахтануудые ашаглалгада оруулһанай, мүн нүүрһэ малталгада шэнэ механизмуудые хэрэглэһэнэй ашаар нүүрһэ малталга жэл ерэхэ бүри дээшэлнэ. Гэбэшье, шадабари мэргэжэл ехэтэй техническэ хүдэлмэрилэгшэд шахтануудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Мүнөө эндэ горно промышленностиин һургуули дүүргэһэн мянга гаран тиимэ хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Тэдээн сооһоо олон хүнүүд һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгээ түлөө «нүүрһэнэй мастер» гэһэн нэрээзэргэдэ хүртэһэн байна.

Горно промышленностиин һургуули һаяхан дүүргэһэн 25 хүн эндэхи шахтёрнуудай зэргэдэ жагсаба. Тэдэнэр һургуулида байхадаа хэдэн һарын турша дотор нүүрһэнэй промышленностиин оньһото машинануудые шудалһан, геологитой, нүүрһэ малталгын түрүү аргатай т... саһан байна. Һургуули дүүр... дэй дундаһаа Владимир Бу... Михаил Разуваев, Саян Холхо... лон бусад экзамен дээрэ теоре... скэ талаараа эрхим бэлэд... байһанаа харуулаа. Мүнөө тэ... газар доро түрүүшынхеэ ор... практикаяа һайнаар үнгэрэгжэ... на. Практика гараһанайнгаа... лээр һургуули дүүргэгшэд н... малтадаг комбайн, конвейер, в... лятор болон бусад машинан... хүдэлмэрилхэ юм.

Газар доро түрүүшынхеэ х... мэрилжэ эхилһэн Анатолий ... нов, Георгий Някин, Степан ... довской гэгшэд Октябриин ре... циин 40-дэхи ойн хүндэлэлдэ ... гэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэ... хабаадалсажа, халаанайнгаа ... габариие амжалтатайгаар дү... жэ байна.

Ф. Море...

АГИТАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

Манай ороной таряашадай байдал тухай

(Тоо баримтанууд)

I. ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН УРДА ТЭЭ ЯМАР БАЙГААБ

★ Хаанта Россин үедэ манай орон дотор 20 миллион шахуу таряашадай жэжэ ажахы байһан юм. Тэдэнэй 65 процентнь үгытэйшүүд, 20 процентнь дунда шадалтай, 15 процентнь нюдарган байһан юм.

★Таряашад бүхы дээрээ 215 миллион гектар газартай байһан юм. Тэрэнэй, 80 миллион гектарынь нюдаргашуулай мэдэлдэ байгаа. Ехэнхи таряашадай газаргүйдэжэ гү, али бага газартай дээрэһээ үлдэжэ, туранхадажа байхада үсөөхэн тоото помещигүүд, хаанай бүлэ, сүмэ хиидүүд 152 миллион гектар газар эзэмдэжэ байһан юм.

★Ород гүрэн дотор ажаһууһан бүхы таряашадай үрхэтэ айлнуудай 30 процентнь моригүй, 34 процентнь зэр зэмсэггүй, 15 процентнь таряа хэхэ өөрын газаргүй, «газар гэшхэхэ малгүй, ган гэхэ нохойгүй» тон үгытэй ядуу байһан юм. Хүдөө ажахы огто оньһожоруулагдаагүй байгаа. Машина, трактор гэжэ таряашад дуулаашьегүй шахуу байһан юм. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай урда тээ бүхы таряашадай газар элдүүрилдэг зэбсэгэйнь 65 процентнь модон анзаһан, модон борной байһан юм. Хамаг ажал сар, морёор хэгдэдэг һэн. Газар элдүүрилгэдэ эрдэм наукын туйлалтанууд хэрэглэгдэдэггүй байгаа Тиимэһээ хүдөө ажахын ажалай бүтээсэ тон бага байгша бэлэй.

★Таряашад хаанта засагта элдэб олон алба татабари түлэдэг байгаа. Тэрээнһээ гадна газар худалдажа абахын түлөө, арендээр абажа элдүүрилһэн газарайнгаа түлөө баяшуулда жэл бүхэндэ таряашад алтаар 700 миллион түхэриг түлэдэг байгаа. 1916 ондо гансал Таряашадай банкда таряашадай үри зээли алтаар 1398,2 миллион түхэриг болоод байһан юм.

1903 он хүрэтэр алба налогоо саг соонь түлөөгүй һаань, элдэб зэмэ хээ һаань таряашанай нюрга сохидог байгаа бэлэй.

★Хаанта Росси дотор ажаһууһан бага яһатанай байдал бүришье һаа хүндэ байгаа. Хаан засагай үедэ тэдэнэр хоёр дабхар дарлалта доро ажаһуугаа. Тэдэниие нютагайнь баяд, ноёд, лама бөөнэр мүлжэдэг, мүн ородой помещигүүд, капиталистнар дарлалсадаг байгаа. Бага яһатанай һай һайн газарынь хаанта засагайхид буляажа, булимтаржа абшадаг һэн. Жэшээлхэдэ, хаанай колониальна засагайхид казагуудай 50 миллион шахуу десятин газарые буляажа абаһан байха юм.

★Мүн бурят арадшье тон хүндэ байдалда революциин урда тээ ажаһууһан юм. Сабшалан, бэлшээриин һайниие баяд, ноёд, дасан, дуган эзэлэнхэй байгаа. Нэгэдэхи Николай хаанай баталһан «Ламанар тухай дүримэй» ёһоор хамба лама 500 десятина, шэрээтэ—200 десятина, жиирэй ламанар 60 десятина, хубрагууд 15 десятина хүрэтэр газар эдлэхэ эрхэтэй байһан юм. Теэд Бурят-Монголдо революциин урда тээ 15 мянган лама байгаа. Эдэнэр хэды ехэ газар эзэлжэ байгааб! Гүрэндэ үгэдэг алба налогһоо гадна «тэрэ гэбшын, энэ габжын дамжаа болобо» гээд лэ торхо ашаад тоһо бадарлаһан ламанар барагдадаггүй байгаа бшуу. Газаргүй болоһон үгытэй бурядууд хүнэй газар дээрэ хүнэй мал хаража, баяд ноёдто һуужа, хүниие гүйжа хоолоо бэдэрхэ, үри бэеэ үллүлхэ баатай болоrшо бэлэй.

II. МҮНӨӨ ЯМАР БОЛООБ?

★ Агууехэ Ленинэй, алдарта Коммунистическэ партиин, манай баатар хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро ябагдажа хэгдэһэн Агууехэ Октябриин социалис революциин ашаар манай ороной таряашад үгытэй ядуу, үлэн хооһон байдалһаа гаталжа, нарата юртэмсэ хараһан, зол жаргалта колхозно ажабайдалай замда ороһон байна.

★ Совет засаг хадаа урдань помещигүүдэй, хаанай болон сүмэ хиидүүдэй эзэлжэ байһан 150 гаран миллион гектар газар таряашадта үгэһэн байна. Гадна, жэл бүхэндэ газар эдлэһэнэй түлөө гэжэ помещигүүдтэ, нюдаргашуулда түлэдэг хэдэн зуугаад миллион түхэригэй арендэ түлбэриһөө тэдэнэр сүлөөлэгдөө һэн. Бүгэдэниитын коллективизациин болжо, нюдаргашуулай анги болгон усадхагдахада, нюдаргашуулай мэдэлдэ байһан 80 миллион гектар газар ажалша таряашадта үгтэһэн байна. Манай Бурят-Монголдошье нюдаргашуулай, ноёдой болон ламанарай 200 мянга үлүүтэй гектар газар үгэһэн байна.

★Колхозно байгуулалтын илаһанай ашаар манай ороной таряашадай байдал үндэһөөрөө хубилжа, колхозно таряашад баян шадалтай культурна болбосон байдалтай болоо. Манай орон дотор мүнөө 85700 колхоз бии юм. Ороноо индустриализацилха тушаа Коммунистическэ партиин генеральна хараа шугамай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэнэй ашаар хүдөө ажахымнай мүнөөнэй үеын шэнэ техникээр ехээр хангагданхай. Түрүү техникэтэй 9 мянган МТС-үүд эдэ колхозуудые хангана. Гадна манай орон дотор 5 мянга гаран совхоз бии. Тэдэнэй 581 совхозынь 1954—1955 онуудта шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ үедэ байгуулагдаһан юм.

★ Мүнөө үедэ МТС, совхоз, колхозуудтамнай (арбан табанай хүсэтэйдэ оруулхада) миллион хахадһаа үлүү трактор, 380 мянга гаран комбайн, 600 мянга шахуу ашаанай автомобиль ба газар элдүүрилдэг, таряа, хартаабха, силос хуряадаг, ороoһо сэбэрлэдэг бусад хэдэн мянган машина хүдэлжэ байдаг. Техническэ оньһожоруулгын ехэ болоһоной, шэнэ техникэ хүдөө ажахыда элбэгээр хэрэглэдэг болоһоной ашаар манай орон дотор намарай пар хахалалга 99 процент, пар хахалалга 98 процент, ороoһото культурануудые тарилга 94 процент, таряа хуряалга 81 процент оньһожоруулагдаһан байна.

★Манай Бурят-Монголдо мүн лэ хүдөө ажахын ажал ехэтэй хүдэлмэри жэл ерэхэ бури ехээр оньһожоруулагдана. 1956 ондо манай республика дотор газар хахалалга 100 процент, тарилга ба комбайнаар таряа хуряалга 99,8 процент, үбһэ хуряалга 47 процент оньһожоруулагдаһан байна.

★Хүдөө ажахын хүсэтэ техникэтэй болоһоной ашаар манай орон дотор элдүүрилэгдэдэг хүдөө ажахын газарай талмай һураггүй ехэ болоо. Хэрбээ хаанта Росси дотор 1913 ондо 118 миллион гектарта хүдөө ажахын культуранууд тариглаһан байгаа һаа, 1956 ондо манай орон дотор 195 миллион гектарта элдэб тарилга хэгдэһэн байна.

★Имагтал хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөһэнэй, ажахын социалистическэ системын бэхижэн батажаһанай ашаар лэ һүүлэй гурбан жэл соо 35,5 миллион шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ, 1956 ондо 1953 онойхитой сасуулхада нэгэ хахад дахин ехэ ороoһо таряа хуряажа абаһан байнабди. Энэ хадаа совет арадай гайхамшагта илалтань болоһон байна.

★Хүдөө ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэриие манай ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй амжалтатайгаар бэелүүлһэнэй аша туһаар гурбан жэл соо манай ороной эбэртэ бодо малай тоо 7,4 миллионоор, тэрэ тоодо үнеэдэй 4,9 миллионоор, гахайн тоо толгой 8,9 миллионоор, хони, ямаадай тоо 9,8 миллионоор олон болоо. Мүн энэ үе соо гүрэндэ һү тушаалга 1,7 дахин, тэрэ тоодо колхозуудһаа ородог һүн хоёрһоо үлүү дахин, мяха тушаалга 25 процентээр ехэ болоо. Энэ жэлэй үнгэрһэн 6 һара соо нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада мяха тушаалга 32 процентээр ехэ болоо.

★ Колхозуудай ниитын ажахые хүгжөөхэ, колхознигуудай ажана байдалые һайжаруулха тушаа Коммунистическэ парти, Советскэ правительствын анхарал оролдолго саг үргэлжэ табижа байдаг. Колхозуудай ниитын ажахы түргэнөөр хүгжэжэ, колхозуудай мүнгэн олзо 1953 ондо 49,6 миллиард байһанаа, 1956 ондо 94,5 миллиард болоһон байна. Мүн энэ үе соо колхознигуудай ажалта үдэртөө хубаадаг мүнгэн хоёрһоо үлүү дахин ехэ болоо.

★Бурят-Монголой колхозуудай олзо ехээр ургана. Хэрбээ 1950 ондо республикымнай колхозуудай олзо 69804 мянган түхэриг байгаа һаа. 1956 ондо 226379 мянган түхэриг болотороо ургаа. Һүүлэй 6 жэл соо колхознигуудай олзо 58 миллионһоо 149,9 миллион түхэриг хүрэтэр ургажа, колхознигуудай мүнгэн олзо 3 дахин ехэ болоо. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Марксын нэрэмжэтэ колхоз ... ондо мүнгөөр 3,3 миллион ... абажа, колхознигуудайнгаа а... та үдэртэ ехэ мүнгэ, ... ехэ ороoһо таряа, һү, мяха... хубааһан байна. Тус колхозд... дэлдэг колхознигууд Бадма Б... дировагай, Ц. Ачитуевагай, Мункуевай бүлэнэр 14—1... түхэриг ажалта үдэртөө абаа.

★Мүнөө колхоз, совхоз, МТ... хэндэ хэдэ хэдэн мэргэжэлтэ... дэлнэ. 1955 ондо манай ороно... дөө ажахыда дээдэ эрдэмтэй... мянган, дунда тусгаар мэрг... тэй 254 мянган мэргэжэлтэд х... жэ байгаа. Республикымнай ... дөө ажахыда мүнөө мянгаад ... гэжэлтэд хүдэлнэ.

★Манай колхозно таряаша... рэндөө алба налог багаар ту... юм. Эдеэ хоолой зүйлнүү... оронойнгоо хүн зоной эр... колхоз, совхозуудай улам ... ехээр хангадаг болоһон дээр... 1958 оной январиин 1-һээ ко... нигууд, хүдэлмэришэд болон ... хаагшадай гүрэндэ хүдөө аж... продуктнуудые уялгата ёһоо... шаалга болюулха гэһэн п... правительствын тогтоолые ... ороной ажалшад ехээр һай... угтаа. Түрэл партиингаа, Сов... правительствынгаа анхарал ... долгоор урмашан баясаһан м... ороной колхозно таряашад, с... зууд болон МТС-үүдэй хүдэл... лэгшэд хүн бүхэндэ хүртэсы... лаар Америкын Холбоото Ш... дые һү абалгаар 1958 ондо, ... хаар—1960 гү, али 1961 ондо ... хэ гэжэ эршэтэй шангаар ... сэжэ байнхай. Хүдэлмэришэ... гиин, советскэ интеллиген... эдэбхитэй туһаламжада түш... һэн манай колхозно таряашад ... дөө ажахын бүхы хүдэлмэрил... энэ хүндэтэ зорилгоёо амжал... гаар дүүргэхэ байна.

Шэнэ жэл гаратар 215 мянган хурьга абахын түлөө бодотоор оролдое

...ударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ ...хозой хонишон Бадмасу Банзарак... даажа байһан отарынгаа хонин ...һөө энэ жэлдэ 3 килограмм 260 ...м нооһо хайшалаа. (Түсэбынь 3 ки...грамм).

...УРАГ ДЭЭРЭ: түрүү хонишон Банзаракцаева.

С. Потаповай фото.

Хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалаабди

Манай колхоз байгша ондо хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалжа, нооһо абалгаяа нёдондонойхиһоо хоёр дахин дээшэлүүлһэн байна. Энээнэй ашаар гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур тушаажа байнхай. Мүн баһа МТС-эйнгээ натуральна түлбэри түлэжэ дүүргэнхэй.

Нёдондо жэлдэ манай колхоз эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүридэ 65 килограмм нооһо абаһан һаа, байгша ондо 126 килограмм нооһо хайшалжа, горьтойхон амжалта туйлаба.

Энэ амжалта туйлахын түлөө зунай үедэ хонидоо һайса таргалуулһан, мүн үбэлдөө үбһэ тэжээлээр элбэг дэлбэгээр хангажа, тэдэнээ тобир тарганаар ондо оруулһан байнабди.

Урда жэлнүүдтэ хони харууһалга, адуулгада хайша хэрэгээр хандадаг байгаабди. Тудаһан лэ хүнүүд хонишон болодог һэн. Мүнөө дүй дүршэлтэй, мэргэжэл ехэтэй хүнүүд хонишодоор табигдаа.

Хонишон В. И. Антоновой харууһалдаг һүрэг эрье хонидой тус бүриһөөнь 4 килограмм 270 грамм, Михалевой харууһалдаг түлгэ хонидой отарын хонин бүриһөөнь 4 килограмм 130 грамм нооһон хайшалагдаа.

Энэ жэлдэ урдынхиһаа олон хурьга абаабди. Нёдондо 100 эхэ хонин бүриһөө 50—60 хурьга абаһан байгаа һаа, байгша ондо 96 хурьга абаабди. Жэлэй дүүрэтэр 500 хурьга абахабди. Тиимэһээ эртэ гараһан хурьгадые эхэһээнь һалгаажа, эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлжэ байнабди. Тобир тарган эхэ хонид үрэжүүлгэдэ ороходоо һайн байна.

Түсэбһөө гадуур нооһо хайшалжа, горьтой амжалта туйлаһан дээрэһээ хонишод И. В. Михалев, Л. П. Гарев хоёр 1800-гаад түхэриг, нүгөө В. И. Антонов, Н. С. Черных хоёрынь 1600-гаад түхэриг мүнгэ нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Мүнөө манай хонишод Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин алдарта 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ бүри ехэ амжалтануудые туйлахаар оролдожо байна.

М. Иванов, Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой зоотехник.

Дугаржап Чимитович Чимитов хорёод жэлдэ хонин ажалда ябажа, дүй дүршэл ехэтэй болонхой. Энэ хонишон жэл бүри ажалай эрхим амжалта туйлана. Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 116 хурьга абажа түлжүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Эрдэм» совхозой эрхим хонишон Д. Чимитов.

Б. Шатоновой фото.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Һурагшадай экскурси һайнаар эмхидхэхэ

Читын областиин Агын национальна округой Урда Агын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад бүри 1956 оной намарһаа эхилжэ, Бурят-Монголой столица Улан-Удэ, мүн Эрхүү ба Чита городуудта ошожо, тэндэхи томо-томо промышленна предприяти болон соёл культурын эмхи зургаануудые хараха, тэдэнэй ажал хүдэлмэритэй танилсаха гэжэ шиидэһэн байгаа. Иимэ аяншалгадаа бэлэдхэн, һургуулиимнай һурагшад оло дахин воскресник хэһэн, гэр бүлэнэрһөө ба шефүүдһээ мүнгэ зөөри суглуулһан байха юм.

Тиигээд аяншалгадамнай туһалыт, экскурсионно станцида байра үгыт, фабрика, заводуудта, музей, театрнуудта орохын зүбшөөл абажа үгыт гэһэн гуйлтатай бэшэг БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствэдэ, Эрхүүгэй ба Читын облОНО-нуудта эльгээһэн байгаабди.

Уданшьегүй Эрхүүгэй ба Читын облОНО-нуудһаа экскурсида ерэгты, һурагшадыетнай хүлеэжэ абахабди гэһэн харюу ерээд орхёо бэлэй. Харин БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерство манай бэшэгтэ юундэшьеб ямаршье харюу үгөөгүй һэн. Иимэ ушарһаа Читын облОНО-до хандахадамнай Улан-Удэтэй хэлсэбэбди, тиишэ ошоходотнай болохо гэжэ манда дуулгаһан байгаа.

Һүүлээрнь 25 һурагшадаа абаад, Улан-Удэ ерэбэбди. Тэндэхи туристнуудай станциин директор нүхэр Рябушкин экскурси эмхидхэжэ үгэхэб гэһэн аад, станцидаа ганса техническэ хүдэлмэрилэгшые орхёод, өөрөө командировкодо ябашаба. Энэ нүхэрые хүлеэжэ хоёр үдэр һамшабабди. Ядахадаа Гэгээрэлэй министр нүхэр Баранниковта телефоноор хандахадамнай, минии орлогшо нүхэр Винокурта хандагты, тэрэ туһалха байха гэжэ хэлэбэ. Теэд нүхэр Винокурта ошоходомнай, тэрэ бидэнэрые урагша абаха юумэ бэшэ—«ямаршье туһаламжа үгэжэ шадахагүйб, харин... нютагаа һөөргөө бусаа һаатнай дээрэ» гэһэн «зүбшэл» үгэбэ.

Нүхэр Винокур шэнги хойрог ноёдой байгаашье һаань, Культурын министр нүхэр Жалсабондо орожо, ушараа хэлэхэдэмнай, тэрэ заводуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хэлсэжэ, бидэнэр һонирхолтой юумэ хараһан байнабди.

Зүгөөр, Гэгээрэлэй министерствын хайша хэрэгээр хандаһанай «ашаар» хэдэн үдэрөө хооһоор хаяжа, түсэбөөр хараалһан олон газарнуудые хаража шадангүй, бусаха баатай болоо һэмди.

Иигэжэ һургуулиин үхибүүдтэ хайхарамжагүйгөөр хандаха гээшэ ёһотойл хойрог ябадал болоно.

Мүн экскурсионно-туристическэ станциин байрань хэлэшэгүй муухай, ариг сэбэр тэндэ сахигдадаггүй, хорхой хулпаагаар дүүрэн, бусалһан уһагүй, үхибүүдые шэрэхэ машинашье тэндэнь үгы—эгээл иимэ байба.

Д. Жигмитов, Агын округой Урда Агын долоон жэлэй һургуулиин багша.

Абаһан уялгануудаа муугаар дүүргэнэ

...Декабрь һарада хурьга абахын ...ада Кяхтын аймагай колхозууд ... хонидоо искусственна аргаар ...үүлжэ эхилээ. Июлиин 25 хү...р аймагай колхозууд, хониной ...оз 10 мянган эхэ хонидые үрэ...лхэ ёһотой юм.

...хэтэй хамта, олонхи колхозууд ... шухала хэрэгые бэлэдхэл муу...гаар эхилбэ. Хонёор олон Лени... нэрэмжэтэ колхоз 4825 эхэ хо...ые үрэжүүлхэ байгаа. Теэд мү... искусственна үрэжүүлгын 5 ...таа оройдоол хоёрынь хүдэл... Ороондо ороходо хонидоо муугаар ...үүлнэ, нэмэлтэ тэжээл үгэнэ... Тиимэһээ тэдэнэй хүсэ тами...нь һула байшоо. Мүн хусануудта ...оо бэшэ тэжээл үгтэнэгүй. Тии...хоёс буйлуулагдангүй бүхэлеэр ...тэ. Хэрбээ тээрмэдэ татаад, һай...р буйлуулжа үгөө һаань, хуса... амтархан эдихэ байгаа. ...рхүү байдал бусадшье колхо...дта үзэгдэнэ.

...Ороондо орохо эхэ хонидһоо хурь...ынь саг соонь илгаха гээшэ тон ...удхашанартай. Гэбэшье, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз июлиин 4 хүрэтэр бүхы отарануудта хурьгадые илгаагүй байшоо. Тиимэһээ, хурьгадһаа һаяхан һалгаагдаһан эхэ хонид ороондо орожо үгэнэгүй. Искусственна үрэжүүлгын пунктнуудай зариманиинь нээгдээгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Зуслан Нуга, Түхэм гэжэ нютагуудай отарануудта пунктнуудые бэлэдхэжэ дүүргээгүй. Энэ колхозой олонхи отарануудта хонид оройтожо, үглөөнэй 10—11 часта адуулганда гаргагдана. Иигэжэ адуулгада орой, халуун болоһон хойно гаргагдахадаа хонид өөдтэй эдеэлнэгүй. Колхозой хоёр зоотехнигүүд (нэгэниинь хониной талаар зоотехник нүхэр Гармаев Б.) иимэ байдалтай эбсэшоод байһаниинь гэмшэлтэй. Мүнөө хүрэтэр эндэ нооһо хайшалалга дүүрээгүй. Нүхэр Цыбиковагай отарын хонид саг соогоо хиргагдаагүй дээрэһээ нооһоо гээжэ ябана.

Мүн тэрэшэлэн Калининай нэрэмжэтэ колхоз үрэжүүлгын хүдэлмэридэ муугаар бэлэдхээ. Июлиин 8-най мэдээгээр эндэ нэгэшье пункт хүдэлжэ эхилээгүй байба.

—Август һара болотор дүүргэхэл байхабди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цикало һанаа амараар хөөрэнэ. Погранична МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, главна зоотехник нүхэр С. С. Артамонов хони үрэжүүлгын хүдэлмэриие түргэдүүлхын тула ямаршье хэмжээ абанагүй.

Хониной совхозой отарануудта үрэжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Теэд иимэ байдал совхозой главна зоотехник нүхэр Игнатьевай, фермэнүүдые даагшанарай һанааень зобооногүй.

Тээсгэн болоһон аймагай хонишодой суглаан дээрэ хонишод ехэ уялгануудые абаһан юм. Тэрээн соонь декабрь һарада хурьга абахын тулада һубайрһан, хурьга хаяһан эхэ хонидоо июлиин 25 хүрэтэр искусственна аргаар үрэжүүлжэ дүүргэхэ гэжэ хэлэгдэһэн юм. Абаһан уялгануудаа бэелүүлхын түлөө Кяхтын хонишод эршэмтэйгээр оролдожо, саг болзортонь үрэжүүлгын хүдэлмэри дүүргэхэ ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

Эрхим хонишон

Баруун тээшээ урдаһан Сухэ мүрэнэй хойто эрье дээрэ Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи комплексно бригадын сабшалан хадалангай газарнууд, үргэн ехэ бэлшээри нэмжыдэг. Энэ нютагта бурядай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуров түрэһэн юм. Жэлһээ жэлдэ Сагаан Шулуута болбосон түхэлтэй болоно. Колхоз соогоо суурхадаг ажалай түрүүшүүл эндэ олон.

Энэ нютагһаа дүтэхэнэ нүхэр Гумпыловай даадаг отара байрлана. Тэрэнэй отарынхид жэл бүри һайн амжалта туйлана. Үбэлэй сагта үбһэ тэжээлээр дутадагшье һаа, ажалдаа оролдолго ехээр гаргажа, хонидоо шадамараар адуулжа, үхэл гарзагүйгөөр ондо оруулдаг юм.

Эрхим хонишон Пурбо Цыренжапович Гумпылов хонин ажал дээрэ 15 жэлэй туршада хүдэлнэ. Энэ үедэ эхэ хонидой, эрье хонидой отаранuудташье хүдэлөө. Ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг, эрхим түрүү хонишодой нэгэниинь гэжэ тэрэ тоологдоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Пурбо Цыренжапович эрье хонидые харууһална. Тэрэнэй отарада 500 толгой эрье хонид тоологдоно. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ нэгэшье толгой гарзалуулангүйгөөр хонидоо ондо оруулаа.

— Зунай хүхэ ногоондо, намарай сагта таряа талханай узуур дээгүүр оролдожо адуулбал, үбэлэй сагта хонид хүсэ шадалаар һайн, үбэлжэлгые хүнгэхэнөөр үнгэргэдэг юм, —гэжэ суута хонишон нүхэр Гумпылов хөөрэнэ.

Тэрэ хэлээшэнь тон зүб даа. Юуб гэхэдэ, үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ тэрэнэй отарын 500 хонидто оройдоол 16 центнер үбһэнһөө ондоо ямаршье тэжээл үгтөөгүй.

Энэ жэлдэ отарынхид хонин бүриһөө түсэбэй ёһоор 2,5 килограмм нооһо абаха ёһотой байгаа. Теэд тэдэнэр хонин бүриһөө 3 килограмм 352 грамм нооһо хяргаа. Һайн амжалта туйлаһанайнь түлөө колхозой правлени, партийна эхин организаци нүхэр Гумпыловэй отарынхидта 600 түхэриг мүнгэн шан үгэбэ.

Агууехэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө Сагаан Шулуутайн хонишод дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Б. Доржин.

Шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар

...Хэдэн жэлэй урда тээ Яруунын ...магай Ленинэй нэрэмжэтэ кол...хо хонин ажал ехэ гээгдэнги ...бари байһан юм. Юундэб гэхэ... ...ээн тушаа ёһотой анхарал хан...дагггүй байгаа бшуу. Хонидой ...толгойе олошоруулха, ашаг шэ...ень дээшэлүүлхэ хүдэлмэри һу...э ябуулагдадаг һэн. Зарим жэл...энэ түлэй хахадынь шахуу гар...дадаг байгаа. Жэшээнь, 1954 ...о 100 эхэ хонинһоо 64 хурьган, ...дэ 1955 ондо бүришье үсөөн ...аа һэн. Эндэ хурьгадай гарзал...аа гадна, эхэ хонид олоор һу...дaг бэлэй. Мүн нооһоншье ба...р абтадаг һэн. 1955 ондо эндэ хо...н бүриһөө оройдоол 1,6 кило...мм нооһон абтаһан байгаа.

...Тус колхозой хонишод хонин ажа... һайжаруулха арга боломжын ...байһаниие һүүлшын жэлнүүдтэл ...үүлээ. Харууһа, эдеэлүүлгыень ...жаруулха, искусственна аргаар ...ондо оруулхаһаа гадна, хонидоо ...н хурьгалуулхада тэдэнэй ашаг ...һэнь элитээр дээшэлнэ гэжэ өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ һайн мэдэрһэн байха юм.

Үбэл абтаһан хурьгадынь эхэһээн һалгаагдаха үедөө 20—25 килограмм, үбэлжэлгэдэ ороходоо бэеэ хүсэһэн хониной зэргэ болоно. Хабар орой абтаһан хурьгадай нооһые хайшалдаггүй. Тиихэдэ эртэ үбэл абтаһан хурьгад тус тустаа 600—800 грамм нооһо үгэнэ.

Хонидой хурьгалха үедэ колхозууд отара бүхэндэ хурьгашадые томилдог байна.

Эдэ бүгэдэ ашагтай хэмжээябуулгануудые хараада абажа, тус колхоз саашадаа хонидоо бултыень үбэл, эртэ хабар хурьгалуулха гэжэ шиидээ.

Үнгэрэгшэ жэл орооной кампани эмхитэйгээр ябуулагдажа, хонидынь ехэнхидээ январь-февраль һаранuудта хурьгалаа һэн.

Колхозой правлени ба партийна организаци хонишодойнгоо байра байдалые һайжаруулха, культурна эрилтыень хүсэдөөр хангаха, тэдэниие һайнаар урмашуулха асуудалда анхаралаа хандуулна. Мүнөө эндэхи хонишод хурьга абаһанайнгаа зэргээр нэмэлтэ түлбэри абадаг байна. Тэдэнэр 100 толгой эхэ хонидһоо 95-һаа доошо бэшэ хурьга абаа һаа, нэмэлтэ түлбэри абана.

Хони үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөхэ, нооһо ехээр хайшалха тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгтэй тус колхозой хонишод ехэ ханамжатайгаар танилсажа, мүнөө жэл хонин бүриһөө 2,5—3,5 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ.

Гадна энэ колхозойхид хонин бүридөө 2 центнер силос дарахаар хараална.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод ажахынгаа эгээ олзо доход ехэтэй һалбари — хонин ажалые саашадань бүри түргэнөөр хүгжөөхэ байһаниинь лабтай.

А. Васильева.

...УРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын Ёнхорой үргэн талада «Октябрь» колхозой хонишон Банзаровай отара бэлшэжэ ябана.

А. Мантаевай фото.

Зунай амаралтада

Һургуули шадарай участогта һуралсалай-туршалгын хүдэлмэри эмхидхэхэ тушаа Иволгын дунда һургуулиинхид хабар эртэнэй бэлэдхэжэ эхилһэн юм. Эндэ таригдаха ургамалнуудай үрэһэн саг соогоо абтаһан, үтэгжүүлгэ бэлдэгдэһэн, зэр зэмсэг хүсэд заһагдаһан байгаа. Бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ дүүргээд, тарилга хэгдэһэн юм.

Зунай амаралтада гарахадаа 1—5 классай һурагшад бүлэг бүлэг болоно таһараад, даалгагдаһан участогтаа ажал хэжэ эхилээ һэн. Жэшээнь, 1-дэхи классайхид клумбануудта сэсэг һуулгана, ургуулна. Хоёрдохи классайхид бобово ургамалай (фасоль, горох гэхэ мэтэ) тарилга харууһална. 3-дахи классай үхибүүд корнеплодуудые ургуулна гэхэ мэтээр эдэнэр уялгаяа хубаагаад ажаллажа байдаг.

Һургуули шадарай участогые биологиин багша В. Н. Бурлова даажа байдаг. Иволгын һургуулиин үнинэй багшанарай нэгэн нүхэр Бурловагай хүтэлбэри доро үхибүүд элдэб ургамал тарижа ургуулха дүршэлтэй боложо байнхай. Мүнөө эндэхи тарилгада нэмэлтэ тэжээл оруулха, уһалха, ургамалай эшые шэнгэрүүлхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри хэгдэнэ. Һуралсалай программын ёһоор үзэһэн юумэеэ ажалтай холбон, үхибүүдтэ ойлгуулна. Үхибүүн бүхэнэй хэһэн ажал тэмдэглэгдэдэг, сэгнэлтэ табигдадаг байна. Һурагшад Галя Позднякова, Люба Бабкина, Оля Столярова болон бусад һайнаар хүдэлнэ.

Һургуулиин ахалагша классуудай һурагшадһаа үйлэдбэриин бригада байгуулагданхай. Энэ бригада хүршэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 6 гектар газарта огородой эдеэ, кукуруза ургуулжа байдаг. Эдэ культуранuудые ургуулха агротехникын заабари наринаар сахиһанай ашаар энэ газарай ургаса һайнаар гарана. Иигэжэ колхозой ажалда үхибүүд дүйтэй болоно. Мүнөө эндэ һургуулиин багшанар В. Л. Гантимурова, В. М. Медведева түрүүтэй һургуулиин үхибүүд ургасын буртаг үбһэ түүжэ, уһалжа, нэмэлтэ тэжээл оруулжа байна. Ажалда ябаха сагай дүүрэхэдэ зарим үхибүүд лагерьта ошонхой, зариманиинь Байгал далай харахаяа аяншалгада гаранхай, үшөө нүгөөдүүлынь нютагаа бусаад, колхоздоо хүдэлнэ.

Иволгын дунда һургуули мүнөө зун үхибүүдэй зунай амаралтые һайнаар эмхидхэжэ байнхай.

Б. Аюшеев.

Свёкло ургуулагшадай бригада

Мантан уулын саанаһаа улаан шара наранай бултайн гаража байхада горнын абяан үглөөнэй сууряанда бүри хонгёогоор соностоно. Тиихэтэйнь сасуу хүрин шарайтай болоһон үхибүүд гэрнүүдһээ шуран солбоноор гүйлдэн гаража, зэргэлээд зогсоно. Уданшьегүй үглөөнэй гимнастика эхилнэ...

Бага-Куналейн дунда һургуулиин (Бичура) һуралсалай-үйлэдбэриин бригадын ажалай үдэр иигэжэ эхилдэг. Энэ жэлдэ байгуулагдаһан тус бригада Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо сахарна свёклын һайн ургаса ургуулха зорилготой ажаллажа байдаг. Энэ бригадын үхибүүд май һарын тэн багаар 2—3 хоног соо 26 гектар газарта тарилга хэжэ дүүргэһэн юм. Тарихадаа үтэгжүүлгэ хэлсээ һэн. Агроном Беляева, колхозой түрүүлэгшэ Беляев свёклын тарилга хэхэдэнь заабари үгэлсэһэн байгаа.

Һуралсалай жэлэй дүүрэмсээр июлиин эхеэр бригадынхид бултадаа Куналейка гэжэ түргэн урасхаалтай хадын голой эрьедэ, үзэсхэлэн һайхан газарта лагеряар түбхинэһэн юм. Колхозой правлени эдээндэ гэр байра һайнаар түхеэржэ үгөө. Һайн столовотой, электрын гэрэл оруулханхай. Иигэжэ энэ бригадынхид һайнаар амархаһаа гадна, сахарна свёклын баян ургаса ургуулхаа оролдоно.

Сахарна свёклые һургуулиин үхибүүд түрүүшынхеэ ургуулжа байна. Мүнөө ургасын гараса һайн, свёкло яһала ехээр лэ абтаха ха. Свёклын ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ һаяхан дүүргэгдээ. Энэ хүдэлмэриие саг соонь һайнаар хэһэнэйнь түлөө бригадын гэшүүдые шагнаха гэжэ колхозой правлени шиидээ. Мүнөө үхибүүд ургасын буртаг үбһэ түүжэ, свёклын эшые шэнгэрүүлжэ байна. Энэшье хүдэлмэри баһал дүүрэһэн байха һэн, хэрбээ элдэб хорхой шумуулай— ургамалай дайсадай бии болоогүй һаань. Мүнөө үхибүүд ургамалые дустаар сасажа, элдэб хорхойнуудые үгы хэнэ.

Свёклын баян ургасын түлөө тэмсэхэтээ хамта үхибүүд баһа һайнаар амарна. Эдээнэй хэрэглэхэ бүхы юумэн эндэнь бии. Энээнтэй хамта үхибүүд автомашина, электродвигатель үзэнэ, агроном Галина Малкова заняти үнгэргэнэ.

Ф. Степанов, Бичурын аймОНО-е даагша.

Зүгыһөө ехэ олзо абтахал

Хориин хонидой совхозой фермын дэргэдэ зүгы бариха газар 1953 онһоо бии болгогдоһон юм. Тэрэ үедэ 10 бүлэ байһанаа мүнөө 72 болоод байна. Зүгы олошоруулха, тэдэнэй байра байдалые, эдеэ хоолые тусхай заабариин ёһоор һайжаруулбал, тэдэниие олошоруулха арга олдоно бшуу. Зунай сагта зүгын нэгэ бүлэһөө 60—70 мянгаад зүгы гараха болоно. Тэрэшэлэн зүгын нэгэ бүлэһөө 60 шахуу килограмм мёд абажа болохо байна. Энэ арга боломжые хэрэглэжэ шададаггүй дээрэһээ зүгын ажахыһаа мёд багаар абтана. 1956 ондо энэ ажахыһаа арайхан гэжэ 10 тухай килограмм мёд абаһан байха юм. Юундэ мёд багаар абтанаб гэхэдэ зүгын хоёр корпусна байра хэрэгсээдэггүй, мёд ехэтэй ургамал гречиха болон бэшэ бэшэ ургамал тарижа, зүгые хооллуулха ябадал хэрэглэдэггүй байна.

Хэдышье дутагдалтайшье байбал, фермын зүгышэд мүнөө жэлдэ зүгын бүлэ бүхэнһөө 50 килограмм мёд, 1,5 килограмм гэр (воск) абажа, адагынь 30 мянган түхэригэй олзо совхоздоо оруулхабди гэжэ уялга абаа.

Ц. Цыдыпов.

Манай республикын һонин

★ ★

Сэмбын фабрикын будалгын цехын хүдэлмэрилэн Сарра Шанеева ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг болоһоор үнинэй. Мүнөө тэрэ Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, халаанайнгаа нормые 145 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сарра Шанеева. Л. Хайдуровай фото.

Соведүүдэй түлөө тэмсэлдэ хабаадагшадтай уулзалга

Кяхта городой культурын ба амаралтын паркда хэзээ хэзээнэйхиһээ хүн зон олоор суглarба. Эндэ албахаагшад, студентнэр, һургуулиин һурагшад ба дүтэ шадарай колхозуудай түлөөлэгшэдшье бии. Энэ үдэр Соведүүдэй засаг тогтоохын түлөө болоһон граждански дайнда хабаадагшадтай ба партизануудтай уулзалга болохо байба.

КПСС-эй аймкомой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Гаськов «Октябриин социалистическэ революциин түүхэтэ үдхашанар» гэһэн элидхэл хээ. Удаань партизанууд, граждан дайнда хабаадалсаһан нүхэд үгэ хэлэһэн байна.

Барон Унгерндэ эсэргүү болоһон тулалдаанда хабаадалсаһан партизан нүхэр Курикалов эгээн түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Харин гүрэнүүдэй интервенцинүүдтэ ба сагаантанда эсэргүү дайн байлдаануудта хабаадалсаһан партизануудай, улаангвардеецүүдэй баатаршалга тухай ехэ һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Мүн Октябриин социалистическэ революциин үедэ Совет засагай түлөө тэмсэһэн түхайгаа хөөрөө.

Каландарашвилиин, Балтахиновай отрядуудта ябаһан нүхэр Шабалин, Соведүүдэй түлөө тэмсэһэн нүхэр отрядай командир ябаһан, мүнөө пенсионер Иван Васильевич Цыпылов ба бусад дайшалхы тэмсэл тухайгаа үгүүлэн хэлээ.

Тэдэнэр Октябриин социалистическэ революциин үедэ Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы үүргэ, Совет засагай түлөө баатарлигаар тэмсэһэн эрхим хүнүүд тухай дүлэтэ үгэнүүдые хэлээ.

— Советскэ хүн зон, мүн дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэн Октябриин социалистическэ революциин алдарта 40 жэлэй ой тэмдэглэхээ байна. Мүнөөнэй зол жаргалта, һайхан байдалай түлөө хэды мянган түрүү хүнүүд ами наһаа үгөө һэн. Октябриин илалтые нюдэнэй сэсэгы мэтэ сахин хамгаалагты, эб найрамдалые улам бэхижүүлхын түлөө тэмсэгты, — гэжэ хуушанай революционеронүүд суурхаргашадта хандаа.

А. Натаев.

★

Олондо хүндэтэй наймаалагша

Владимир Минаев «Эрдэм» совхозой-центрын магазинда арба гаран жэлэй туршада ажаллажа байна. Хэды жэлэй турша ажаллажа, ехэ дүй дүршэлтэй болоһон энэ нүхэр нютагайнгаа ажалшадта ямар эд бараанай хэрэгтэй байһые һайн мэдэдэг болонхой. Тиимэһээ тэрэнэй магазин соо эд бараан, хэрэгтэй зүйлнүүд хододоо элбэг байдаг. Худалдаа наймаа зүбөөр эрхилжэ шадаһанай ашаар нүхэр Минаев һарһаа һарада даалгабараа үлүүлэн дүүргэнэ.

Ажалшадай эрилтые һайнаар хангахын тула хододоо эрмэлзэжэ байдаг тулада, мүн худалдан абагшадта һайнаар хандадаг энэ нүхэр олоной дунда хүндэтэй болонхой.

Ц. Бадлуев.

Колхозой олон тиражтай газетэ

Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна, комсомольско организациин орган — «Харланай колхозник» гэжэ олон тиражтай газетэ гарадаг болобо.

Газетын түрүүшын номерто КПСС-эй аймкомой амаршалга, «хонидой тоо толгой олошоруулха, нооһо хайшалалгые улам дээшэлүүлхэ», «хүн бүхэндэ һүн, тоһон, мяханай хүртэсын талаар США-ахин гараха» гэһэн парти, правительствын тогтоолнуудай бэелүүлэлгэдэжэ байһан тухай материалнууд толилогдонхой.

А. Итыгилов.

ЗАКАМЕНАЙ АЙМАГТА

АВТОЛАВКАТАЙ БОЛОО

Холын фермэ, бригадануудаар хүдэлмэрилдэг колхозникүүдые түрүүшын хэрэгсэлэй эд бараагаар саг сагтань хангажа байхын тула аймпотребсоюз автолавка худалдажа абаба. Аймагай эгээн холын газарнууд—холын Утаата Далахайн сомоной «Байкал», Енгорбойн сомоной «Дружба» колхозуудта автолавка ошоо.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР НООҺО ТУШААБА

Аймагай түрүү колхозууд гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө дүүргэөд, үлэһэн нооһоёо гүрэндэ худалдана. Жэшээнь Сталинай нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозууд 30—30 гаран центнер нооһо худалдажа, 180—190 мянган түхэриг олзо доро оруулба.

МАШИНАНУУДЫЕ АБАНА

Энэ жэлэй 2-дохи кварталда «Байкал», «Дружба» колхозууд «ЗИЛ-150» маркын бензин зөөхэ 2 машина гүрэнһөө худалдан абаба. **Б. Шоёнов.**

Шэнэ янзын бүд нэхэдэг болоо

— Арад зоной ажабайдал, ажаһуудал тушаа түрэл Коммунистическэ партимнай, Советскэ правительствомнай үдэр бүри халуун анхарлаа хандуулна. Тиимэһээ манай ороной ажалшадай ажана байдал жэлһээ жэлдэ бүри һайжарна, тэдэнэй эрилтэншье ехэ болоно. Хүн зоной эрилтые хараадаа абажа, һайн шанартай гоё сэбэр бүд нэхэжэ гаргаха гэшэ манай фабрикын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга болоно,—гэжэ Улан-Үдын сэмбын фабрикын бүд нэхэлгын цехын халаанай мастер Анна Алексеевна Головчанская хөөрэнэ.

Фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэрилэн гаргадаг продукцингаа шанарые һайжаруулхын тулада энэ жэлдэ ехэхэн оролдолго гаргажа байна. Жэлэй эхеэр фабрика дээрэ бии байһан машина түхеэрэлгээрээ костюм оёхо шэнэ янзын трико нэхэжэ гэжэ шиидэһэ, бэлэдхэлэй болон эмхидхэлэй хүдэлмэрые хэгдэжэ эхилээ һэн.

Урдань, мүн мүнөөшье сэмбын фабрикынхид пальто оёхо драп сэмбэ, «новь» гэжэ маркын трико гаргажа байна. Тиигэжэ костюм оёхо трико хадаа сэмбын фабрикын үйлэдбэрилэн гаргадаг үшөө нэгэ шэнэ продукцинь болоно.

Шэнэ трико нэхэдэг болохын тула тэрэнэйнгээ зурагые зохёохо, тэрээнэйнь тааралдуулан шэнэ технологи байгуулжа, станогуудтаа зарим хубилалта хэхэ хэрэгтэй байгаа. Энэнь нэн түрүүшын тон шухала, харюусалгатай зорилго болоо һэн. Шэнэ продукци үйлэдбэрилхые 16 станок дээрэ эмхидхэхэ гэжэ шиидхэгдэһэн байна.

Инигжэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хэгдэжэ дүүрэһэнэй һүүлээр шэнэ сортын трико нэхэжэ гаргаха харюусалгатай, хүндэтэй хэрэг бүд нэхэлгын цехын түрүүшүүл нүхэд М. Лоскутникова, А. Аносова, П. Окунева болон бусадта даалгадаһан байгаа.

— Түрүүшээр бидэнэр олон бэрхэшээлнүүдтэй ушарaa һэмди,—гэжэ бүд нэхэгшэ Мария Дмитриевна Лоскутникова хөөрэнэ.

Тиибэ яабашье инженерно-техническэ хүдэлмэришэдтэй нягта холбоотойгоор, үсэд оролдосотойгоор ажаллажа тэдэ бүд нэхэгшэд фабрика дээрэ эгээн түрүүшын шэнэ трико нэхэжэ эхилһэн байна. Һарбаа үлүүтэй хүгасаа соо шэнэ продукци үйлэдбэрилхые һайнаар шудалжа М. Лоскутникова, А. Аносова, П. Окунева гэгшэд костюм оёхо шэнэ трико эрхим шанартайгаар гаргажа эхилээ һэн.

Жэшээнь нэгэ станок дээрэ халаан соо костюмай шэнэ трико 12,5 метр нэхэхэ даалгабартай байбал А. Аносова үдэр бүри 18 метр, М. Лоскутникова 17 метр нэхэдэг болоо. Тиигэжэ тэдэнэй нэхэһэн трико техническэ хиналтада эрхим шанартайгаар абтана.

Инигжэ ажалай үшөө нэгэ амжалта түйлагдаба. Мүнөө түс фабрика сүүдхэдөө 600 метр шэнэ трико нэхэнэ гэхэ гү, али 800 хүндэ костюм оёхо зурэхэ бүд гаргана.

Костюм оёхо шэнэ трикогой ажалшадай эрилтэдэ таарамжатай байһаниинь юу гэршэлэнэб гэхэдэ, наймаанда гаргагдаһан түрүүшын 3 мянгаад метр бүд нэгэ хоёр часай турша худалдагдаһан байна.

Шэнэ продукци гаргажа эхилхынгээ хажуугаар Улан-Үдын сэмбэшэд трико «новь», пальтогой драп нэхэхэ хахад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Энэнь тиимэ амар хэрэг бэшэ байха юм.

Юундэб гэхэдэ иимэ бүдүүдые нэхэжэ гаргаха жэлэй түсэб бүд нэхэлгын цехын бүхы станогуудта үгтэһэн байна. Харин тиихэдэ һара хахадһаа үлүүтэй болзорто 16 станог шэнэ трико нэхэлгэдэ табигдажа, хуушан бүд нэхэхээ болёо бшуу.

Түйлаһан амжалтаараа урмашаһан Улан-Үдын сэмбэшэд Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ. Сэмбэшэд социалистическэ мүрысөөнэй түгые улам дээшэнь үргэнэ.

Жэлэйнгээ түсэб декабриин 14 болотор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 50 мянган метр продукци, тэрэ тоодо Октябриин 40 жэлэй ой болотор 42 мянган метр продукци бүтээн гаргаха гэһэн уялгаа тэдэнэй нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань этигэгдэнэ.

Д. Цыбикжапов.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэнэрэй суглаанай сессиин дүнгүүд тухай

ПЕКИН, июлиин 16. (ТАСС). Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэнэрэй суглаанай үсэгэлдэр дүүрэһэн сессиин дүнгүүдые центральна газетэнүүд мүнөөдэрэйнгөө түрүү бэшэгүүд дотор согсолон тунхаглаа.

Социалистическэ революциин ба социалистическэ байгуулалтын агуу ехэ амжалтануудай болон дүй дүршэлые үнгэрэгшэ сесси согсолоо гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ. «Элидхэлнүүдһээ, делегадуудай хэлэһэн үгэнүүдһээ харахада, манай орон дотор экономикын талаар хэн хэнээ илахаб? гэһэн асуудал социализмын аша туһада шиидхэгдээ. Социалистическэ байгуулалтын тогтоогдоһоной ашаар ажалайнгаа бүтээсэ эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ үргэн ехэ арга боломжо бии болоо» гэжэ Хитадай профсоюзуудай федерациин орган — «Гунжэньжибао» газетэ бэшэнэ. Сесси дээрэ дурдагдаһан олон тоонууд болон баримтанууд капиталистическэ байгуулалтын үедэ түйлагдажа шадагдахагүй амжалтанууд Хитад орон дотор түйлагдаһан тухайнь гэршэлнэ. Эдэ амжалтанууд олон миллион ажалшадай эдэбхи хэшээлтэ ажалаар, Хитадай Коммунистическэ партиин хүтэлбэриин ашаар түйлагдаһан байха юм.

Социализмын замаар, Коммунистическэ партиин хүтэлбэрээр ябабал амжалтын түйлагдаха байһые ороной арад зон өөһэдыңгөө байдал дээрэһээ хаража этигэнхэй. Ушар юуб гэхэдэ, «Нарагүйгөөр Газар дэлхэйн оршон бэижа шадахагүйдэл адляар, арад түмэншье коммунистическэ партигүйгөөр ажабайжа шадахагүй» бшуу.

Гэхэ зуура, социалистическэ байгуулалта гээшэмнай Хитад арадта шэнэ хэрэг болоно. Манайда дүй дүршэл үшөө дутамаг байһаар. Тиимэһээ, зарим алдуу ба дутуунууд тохёолдоно гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ. Сессиин делегадууд түйлагдаһан амжалтануудые гэһэлгэлэхэһээ гадна, гараһан алдуунууд ба дутуунуудай шалтагаануудые элирүүлэн, тэдэнние заһаха аргануудые дурадхаһан байна. Социалистическэ байгуулалтын саашанхи дабшалтада энэнэй ехэ үүргэ дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Баруунай тала баридаг этигээдүүдтэй хэгдэгшэ тэмсэл тухай бэшэжэ зуураа, газетэнүүд иигэжэ нэгэн һаналтайгаар тэмдэглэнэ. Хитадай Коммунистическэ партиин бэелүүлдэг хүтэлбэрилхы үүргэ эсэргүү, социалистическэ байгуулалтада эсэргүү бүхы аашануудта энэ сесси эрид шанга харюу сохилто үгөө. Депутадууд олон баримтануудые дурдажа, баруунай тэ[...]ригшадай баталамжануудай бурууе тодоруулаад, Хитад[...] Коммунистическэ партиинга[...] тэлбэридэ түшэглэн, социа[...] замаар шууд дабшаха ёно[...] доруулаа» гэжэ «Женьминь[...] газетэ тэмдэглэнэ.

«Хитадай арадай түлөө[...]рэй суглаанай сессиин шиид[...] ди, баруунай этигээдүүдые[...] шангаар шүүмжэлэн буру[...] ябадалые бидэнэр—демокра[...] олон ондоо партинуудай[...] үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэбди[...] нэр өөрыңгөө эхэ орондо то[...]тай байдаг ушарһаа, Хитадай[...]мунистическэ партие дэмж[...] социализмын замаар эрид[...] дабшахабди» гэжэ делег[...] хэлэһэн тухай Хитадай де[...]тическа лигиин орган—«Гуа[...] жибао» газетэ бэшэнэ.

Үнгэрэгшэ сесси хадаа оро[...]хы арад түмэнэй эблэрэлтэй[...] нэгэдэлтэй байһанай, Хитад[...]мунистическэ партие тойро[...]гэн олон ажалшадай нягтан[...] дэжэ нэгсанхай байһые, социа[...]ческэ замаар урагшаа дабш[...]жэ эдэнэй хэлбэришэгүй сэдэ[...] байһые харуулһан үшөө нэг[...] болоно гэжэ газетэнүүд мэ[...]

Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын арми тухай ном

ПЕКИН, июлиин 16. (ТАСС). «Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин 30 жэл» гэһэн гаршагтайгаар Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин политическэ гол управлениин хэблэлэй таһагай дарга Хуан Тао гэгшын бэшэһэн ном һаяхан хэблэгдэн гараба.

Арадай-сүлөөрэлгын армиин эмхидхэгдэн байгуулагдаһан түрүүшын үдэрһөө хойшо мүнөө хүрэтэр ябаһан гараһан алдарта зам тухайда тэрэ ном соонь хэлэгдэнэ. Арадай-сүлөөрэлгын дайнай үедэ арадай-сүлөөрэлгын армиин зэргэ нилээд бэхижэжэд, Холбоото Штадуудаар зэбсэглэгдэһэн Чан Кай-шиин 8 миллион хүнтэй армиие һамнан сохиһон, баяд ноёдой зонхилолгые унагаан усадхаһан, бүхы гүрэн дотороо илалта түйлаһан байна гэжэ номой автор тэмдэглэнэ. Арадай-сүлөөрэлгын арми революционно тэмсэл ябуулжа байха үедөө хүсэн түгэс арми болоод, мүнөө Хитад орон дотор социализм байгуулхада хэрэгые батаар хамгаалжа байна.

СССР ФРГ хоёрой хоорондо хэлсээн хэгдэхэнь

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, ФРГ-эй Канцлер К. Аденауэр гэгшэдэй хоорондоо бэшэгүүдые абалсаһанай эсэстэ, тэрэшэлэн СССР-эй ба ФРГ-эй Правительствонуудай нотонуудые абалсаха үедэ хоёр ороной хоорондын харилсаае хүгжөөхэ асуудалнуудаар правительственна делегациинуудай хэлсээ хэхэ тухай хэлсэгдэһэн байгаа.

ФРГ-эй хэрэгүүдые Москвада сагзуура эрхилхэ этигэмжэтэ түлөөлэгшэ Г. Норте июлиин 12-то СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семеновто ерэжэ, Советскэ Правительствын июлиин 6-най нотодо харюу болгон иигэжэ мэдээсээ: ФРГ-эй Правительство СССР-эй болон ФРГ-эй правительственнэ делегациинуудай хоорондын хэлсээ июлиин 22-то Москвада хэжэ эхилхэдэ бэлэн байна. Тусхай даалгабари дүүргэдэг посол Р. Лар түрүүтэй делегацие ФРГ-эй Правительство томилбо гэжэ Г. Норте мүн лэ мэдээсээ.

ФРГ-эй Правительствын дурадхаһан үдэр хэлсээ хэжэ эхилхые Советскэ тала зүбшөөрнэ гэжэ СССР-эй МИД июлиин 16-да Москвадахи ФРГ-эй Посольстводо мэдээсээ.

Египедэй Национальна суглаае һунгаһанай дүнгүүд тухай

КАИР, июлиин 16. (ТАСС). Июлиин 3 ба 14-дэ Египедэй Национальна суглаанай депутадуудые һунгаһан һунгалтын дүн гаргагдаа. Национальна суглаанда бүхы дээрээ 344 гэшүүд һунгагдаба. Һунгуулиин 5 округто һунгалтань хойшолуулагдаа гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Египедэй парламентда анха түрүүшынхээ хоёр эхэнэр һунгагдаа.

Англида мүнгэн үнэгүйтэһөөр

ЛОНДОН, июлиин 16. (ТАСС). Англида мүнгэнэй үнэ унажа үргэлжэлһөөр. Һүүлэй сүүдхэ соо юумэнэй үнын улам хүндэрһэн тухай соносхогдоо. Зарим районуудта газ ба электроэнерги хэрэглэһэнэй түлөө түлбэриие нэмэһэн тухай, бүхы орон дотор барилгын материалнуудай үнэ сэнгэй хүндэрһэн тухай мэдээсэгдэнэ.

Газар далхэйтэй зэргэсэн дабшаха ракетэ табихын тула Америкын Холбоото Штадууд бэлдэжэ байна. Дээшэнь дэгдэхын тула гурбан самсаалтай тоомо ракетэ бүтээхэ гэжэ багсаагдана. Тэрэнь ерэхэ жэлдэ бэлэн болохо юм ха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тиимэ ракетын бүтээгдэжэ байһан Балтиморохи заводой цех дотор. ТАСС-эй фотохронико.

Тайваньда хэһээлгэ, [...] хэгдэнэ

ПЕКИН, июлиин 16. (Т[...] «Гуанминьжибао» газетэ Тай[...] һаа абтаһан мэдээсэлнүүдые[...] дэр тунхагалба. Американ[...] эсэргүү демонстрацин май[...] хэгдэһэнһээ хойшо тус арал[...] тон ехэ хэһээлгэ, хюдалгын бэ[...] байһан тухайда хэдэн мэдээ[...] дотор хэлэгдэнэ.

Полицинхид Тайвэйгэй[...] нүүдые үдэртөөшье, һүнн[...] хинан эрьедэг болонхой. Ам[...] нэгүүдтэ эсэргүү ябуулга хэ[...] гаханшье һэдэлгые эрид[...] усадхаха зорилго сэргэжэ б[...] циин засагаархидай урда т[...]

Тус арал дээрэхи политичес[...] хинүүдтэ хамаатай хүнүүдэй[...] сэхые» элирүүлжэ шалгалта[...] Хүн зоной хойноһоо мүрдэх[...] ха эрид бүри шангараа. [...] канска солдадууд болон[...] нүүдэй гэмээр болоһон гэнты[...] гэмтэлнүүд тухай бэшэхые[...] тэнүүдые хорюһон байна. [...] ба арестнууд ходо хэгдэнэ.

Хойто Африкын ажалша[...] Парижда элдэблэбэ

ПАРИЖ, июлиин 16. (Т[...] Хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ[...] да, июлиин 14-нэй үдэр бол[...] дуулан сэрэгэй парадай хи[...] хын тула Алжирһаа Париж[...] бүлэг парашютистнүүд үс[...] Парижай зарим квартал[...] хойто-африканска ажалша[...] соер суглуужа элдэблэжэ[...] Бастилиин талмайн, Хойто[...] дэ Барбесэй бульварай орш[...] дэ парашютистнүүд харгад[...] ралдаһан бүхы арабуудые[...] байха юм. Хэдэн олон[...] шархатуулагдаа. Иимэ[...] ааша полициин зүгһөө[...] тэйгээр гэжэ «Юман[...] зетэ бэшэнэ.

Алжирай патриоду[...] сүүдлэбэ

ПАРИЖ, июлиин 16. (Т[...] Алжиртахи французска сэрэг[...] бунал арбан алжирецүүдые[...] тоодо хоёр эхэнэрые) саазал[...] һэн шиидхэбэри үсэргэлдэ[...] Эдэнэр бултадаа[...] бээ даанхай байхын[...] алжир арадай тэмсэлдэ хэ[...] шад болоно. «Паризьен Либе[...] зетын мэдээсэлһээ харахада[...] лес социалистическэ партиин[...] дагшад — национальна сү[...] тын тэмсэлдэ хабаадагшад[...] хүниие французска полици[...] та арестовалһан байна.

Буу сэбсэг бүтээгшэдэй[...]

БОНН, июлиин 16. (ТАСС[...] БОРН хэрэгсэлнүүдые хамта[...] лэдбэрилхэ зорилготой нүхэ[...] рүүн Германиин, Франциин[...] лиин хоорондо хэгдэжэ байна[...] Гамбургска «Ди Вельт» газе[...] дээсэнэ.

Энэ нүхэсэл агаарай-сэрэгэ[...] нүүдтэ, далайн-сэрэгэй флоды[...] зарай сэрэгүүдтэ хэрэгтэй[...] сэргүүдые үйлэдбэрилхөөр хар[...]

Редактор Д. Л. ЛОБСАН[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00477. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 38[...]